

Svazek 5.

Z'EV BEN SHIMON HALEVI

**Vesmír
v kabale**

VOLVOX GLOBATOR

**SEBRANÉ SPISY
SHIMONA HALEVIHO**

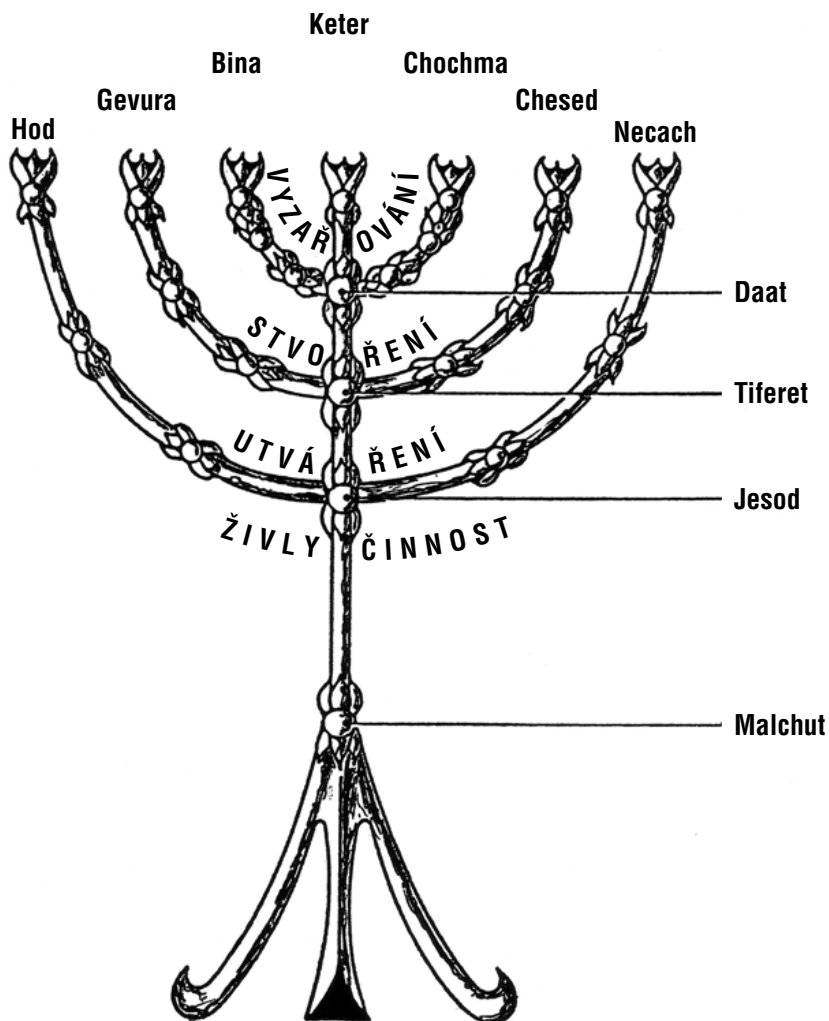

SEBRANÉ SPISY

SHIMONA HALEVIHO

svazek 5.

VESMÍR V KABALE

I. MENORA

Obraz tohoto sedmiramenného svícnu dostal Mojžíš na hoře Sinaj. Menora v symbolické formě ztělesňuje veškerou metafyziku obrazce Stromu života, který je základem kabaly. Tak například dvaadvacet poupat představuje písmena hebrejské abecedy a stezky ukazující deset posvátných čísel či božských principů, které ovládají bytí. Menora byla zhotovena z jednoho kusu zlata, jež představuje světlo a Božskou jednotu. (Halevi, 20. století)

Vesmír v kabale

Z'ev ben Shimon Halevi

VOLVOX GLOBATOR

A Kabbalistic Universe

Z'ev ben Shimon Halevi

přeložila Lily Sekytová-Císařovská

VOLVOX GLOBATOR

Copyright © Z'ev ben Shimon Halevi, 1977

Revised Edition in 2007 by Kabbalah Society

Translation © Lily Sekytová-Císařovská, 2017

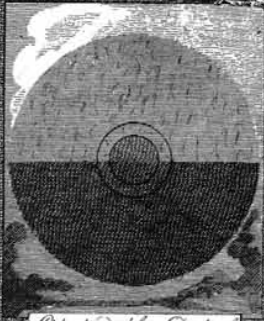
ISBN 978-80-7511-372-6

ISBN 978-80-7511-373-3 (epub)

ISBN 978-80-7511-374-0 (pdf)

Mým učitelům

The
Six Days
of the
Creation.

1. Light divided from Darkness.

2. The Firmament is made.

3. Separation of the Earth from the Waters.

4. The Creation of the Sun, Moon, & Stars.

5. The Creation of Birds & Fishes.

6. The Creation of Man, &c.

Předmluva

Snad každý v životě zažil okamžik, kdy vzhledl vzhůru k Mléčné dráze a pocítil rozlehlost vesmíru. A někdo za nejbvzdálenějšími galaxiemi rozpoznává další dimenze – neviděný řád, jenž řídí a ovládá náš svět. V každém pokolení několik lidí pronikne tímto kosmickým závojem a spatří stvoření z jeho zřídla. Jejich vize se pak pomocí kabaly předává dál, abychom mohli i my, tak jako Jákob, také uvidět onen veliký žebřík mezi nebem a zemí i zástupy Boží, které po něm sestupují a vystupují.

Londýn, jaro 5735

II. GENESE

Sedm dní stvoření, jimiž začíná Bible, vymezuje světlo čili oheň, klenbu nebeskou neboli vzduch, vodu, zemi a rostliny, tedy čtyři různé stavy hmoty a životní princip. Ty jsou potom uspořádány do kosmu, od galaxií po atomy a jejich cykly. Tento vesmír se později zaplňuje ptactvem nebeským (neboli archanděly), rybami mořskými (anděly). Šestáho dne se objevila polní zvěř (pozemské bytosti) společně s Adamem čili lidstvem. Tyto bytosti jsou duchovní jsoucná, která jsou zatím bez formy a bez látky. (Bible Bankova, 19. stol.)

Úvod

„Božím místem je svět, ale svět není místem Božím.“ Tento kabalistický výrok zřetelně praví, že i když je Bůh přítomný v bytí, je současně od bytí zcela oddělen. Toto tajemství imanence a transcendence leží tam, kde se Bůh a svět setkávají v důvěrném a vzájemném poznání. Je to zázrak, který je základem pro kabalistický pohled na vesmír.

V dávných dobách se kabala rozdělila na dvě části: dílo vozu¹ a dílo stvoření.² Dílo vozu se zabývá lidskou povahou³ a způsoby pronikání do nejhlubších i nejvyšších rovin vnitřního vesmíru člověka.⁴ Předmětem těchto úvah je člověk. Druhá část – dílo stvoření – zkoumá vnější vesmír čtyř světů, jejich původ, ustrojení a funkci ve vztahu k člověku a Bohu. A to je tématem této knihy.

Při studiu vesmíru se kabalisté pohybovali mezi opěrnými pilíři zjevení a tradice. Jejich práce se zakládala na Bibli a na poučení duchovních učitelů. Ze spojení psaných a ústních sdělení pak přicházelo přímé poznání toho, co bytí je, bylo a bude až do konce dnů, pokud si to ovšem kabalista zasloužil.

O ústním propojení lze říci jen málo, protože toto zprostředkované vědění je zcela závislé na subtilním vztahu učitele a žáka. Avšak mnohé lze pochopit z tradice písemné, neboť každá doba vytvořila svou versi neměnného učení. Nicméně líčení starých kabalistů je často možné číst jen s obtížemi, a to nejen proto, že mluví o světech mimo dosah přirozeného pohledu, ale také proto, že jsou napsána jazykem příslušné

¹ מעשה מרכבה – Maase merkava

² מעשה ברשית – Maase berešit

³ viz Halevi, Z'ev ben Shimon: Adam and the Kabbalistic Trees (Kabbalah Society/Tree of Life Publishing, 2006)

⁴ Halevi, Z'ev ben Shimon: The Way if the Kabbalah (Gateway Books, 1976, Kabbalah Society, 2007)

školy i období. A tak jsou alegorie dávných apokalyps a metafyziky středověku dnešním lidem takřka nesrozumitelné, pokud nemají klíč ke kabalistickému učení.

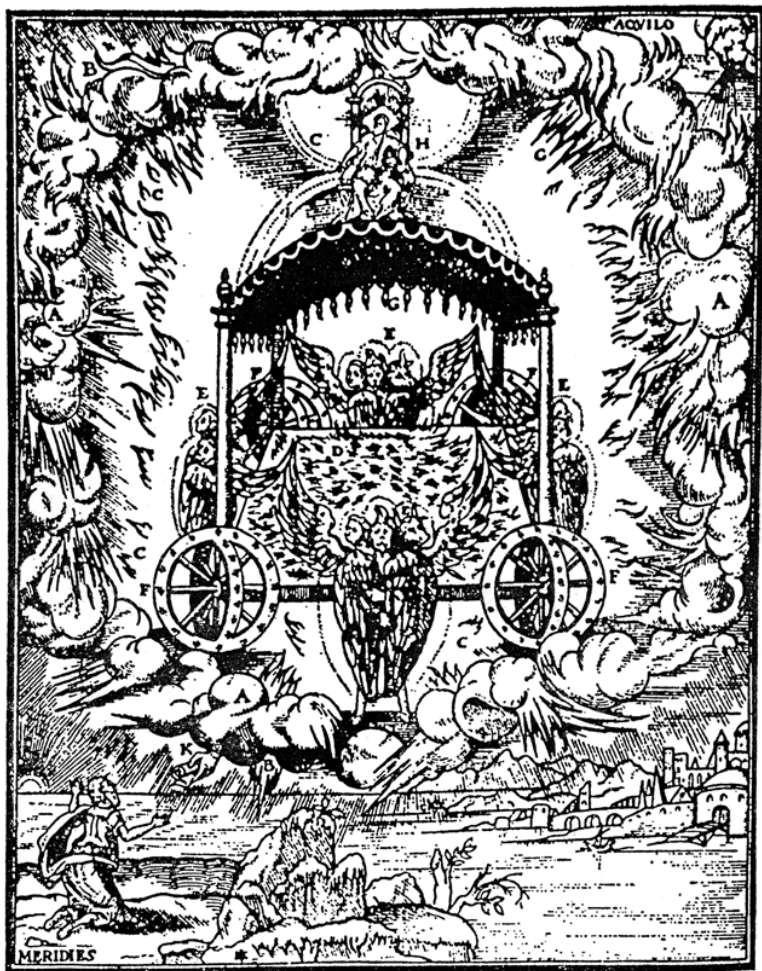
Takovým klíčem je a vždy byl sefirotický strom. Toto zobrazení všech věcí vyvolaných, stvořených, utvářených a učiněných je objektivní podobou projevovaného vesmíru v každé rovině. Využívám této pomůcky i v tomto nástinu a pokusím se vypočítat všeobecný obraz světa na základě starobylých i moderních zjištění. Jazyk této knihy patří naší době a její hloubku omezují hranice mého porozumění tomu, čemu jsem se v kabale učil.

Místem člověka je svět. A člověk jako podoba Boží má největší možnost zpřítomnit Boží imanenci ve vesmíru. Svět skýtá člověku podmínky pro usilování k dokonalosti a člověk na oplátku dopomáhá světu k dovršení, aby se tak opět spojilo to, co bylo rozděleno. V tomto vzájemném poznání se imanence setkává s transcendentí v místě Boha.

וַיִּקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲבֵן יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה
וַאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי: וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מִה־נֹּרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה
אֵין זֶה כִּי אִם־בַּיִת אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:

Tu procitl Jákob ze spánku a zvolal: „Jistě je na tomto místě Hospodin, a já jsem to nevěděl!“ Bál se a řekl: „Jak hrůznou bázeň vzbuzuje toto místo! Není to nic jiného než dům Boží, je to brána nebeská.“

(GENESIS 28, 16–7)

1. EZECHIELOVA VIZE

Prorok uviděl v mystickém stavu tento obraz čtyř kabalistických světů. Dole je přirozený svět, který představuje Vůz a jeho čtyři kola, jehož cykly někdo nazývá astrální svět. Nahoře je nebeský trůn, symbol říše ducha, na kterém sedí Adam Kadmon, ohnivý člověk, božská podoba Boží. Z této postavy původně vzešlo lidstvo. Podle ústní židovské tradice Adam Kadmon předchází duchovnímu Adamovi z knihy Genesis. (Bible Bearsova, 16. stol.)

1. *Symbol a skutečnost*

Jak popsat nepopsatelné? Je to nemožné, a přece o to usilují mystikové všech tradic navzdory tomu, že se jim to nepodaří, že vytvoří pouze mdlý paobraz toho, co nám může dát jedině přímá zkušenost. Proč o to tedy usilují? Proto, že kdyby neukázali, že i v neviditelných říších vládne řád a účel, neměl by přirozený člověk žádnou vědomou představu o nadpřirozených světech. Naše poznání je sice možná velmi zamlžené, ale nevědět vůbec nic, znamená totéž, co vězet v nejhlubší temnotě, kde vládne strach a zmatek. Každý přirozený člověk to zná z vlastní zkušenosti, když v temné noci dorazil na neznámé místo. A právě v takové situaci se ocitá obyčejný člověk, když během svého života nebo po něm proniká do dalšího světa.

Po celé věky se mystikové, kabalisty nevyjímaje, nepřetržitě snaží popsat světy mimo dosah našich přirozených smyslů. Někdy prostřednictvím mýtů, jindy za pomoci důmyslné metafyziky. Všechny prostředky jsou však nutně nedostatečné, protože realitu pouze zastupují. Občas sice uspěly, ale z nesprávných příčin, když lidé bez porozumění považovali symboliku za skutečnou věc. Právě proto je třeba v průběhu času neustále vytvářet nové analogie, abychom se mohli osvobodit od opotřebovaných představ, které začnou pohledu spíše bránit, než aby klenuly most mezi přirozeným a nadpřirozeným.

Nejstarší formulace vyšších světů v kabale je biblická. V prvních kapitolách se líčí stvoření vesmíru v mýtu, jenž obsahuje velmi přesné vylíčení procesu odvíjení z věčného až k přirozenému světu. Talmud nebo rabínské komentáře k Bibli jsou plny odkazů na tuto zakládající kosmologii. Úplný systém ovšem neexistuje a neprůhledné alegorie často zastírají smysl toho, co je naznačeno. Klasické pobiblické dílo *Sefer Jecira*¹ (Kniha utváření) vykládá obraz světa kombinací astrologických

¹ סֵפֶר יְצִירָה – Sefer J'cira

termínů s písmem, číslem, abecedou, anatomií a místopisem. Její obraznost je celistvá a spleť a na svou dobu jedinečná.

Totéž platí o *Sefer ha-Zohar*¹ (Kniha jasu), jejíž texty sahají od nejdůmyslnější metafyziky k prosté lidové víře. Bezprostředně po skončení středověku vybírali kabalisté z těchto dřívějších formulací, co se dalo, a vytvářeli vlastní verze světů nad námi a jejich fungování. Nejproslulejším kabalistou z této doby je Jicchak Lurija a jeho hlavní myšlenky jsou dodnes živé, i když je kabalisté východní Evropy značně pozměnili.

Naše práce se opírá o předlurijánský pohled. Je snad méně důmyslný než Lurijův model, ale lépe ověřitelný v teorii i praxi: tuto pravdu můžeme snadno vyzkoušet ve vztahu k tělu a psychice, protože vnímat tělo a psychiku je mnohem snazší než vnímat předmět této knihy. A zde se opět vynořuje otázka: Jak popsat nepopsatelné?

Odpověď zní, že vše, co bude následovat, je syntézou podobenství, amalgámem kabalistických zobrazování toho, co je vesmír, jak funguje a jaký je jeho smysl. Nic z toho, co je řečeno, není víc než symbol skutečnosti, kterou přirozená mysl nemůže nikdy obsáhnout. Avšak posune-li se chápání, pozvedne-li se čtenářovo vnímání, pak se možná podobenství rozplyne, aby onu realitu zjevilo.

¹ סֵפֶר הַזוֹהַר – Sefer ha-Zohar

BŮH

אתה, הוא עד שלא נברא העולם. אתה הוא משנברא
העולם. אתה הוא בעולם הזה. ואתה הוא לעולם הבא.

Byl jsi před stvořením světa,
jsi od stvoření světa,
jsi na tomto světě
a budeš ve světě, jenž přijde.

(RANNÍ MODLITBA)

2. Počátky

Na tomto obrázku je vidět, jak středověcí rabíni chápali vznik bytí. Nahoře je hebrejské slovo ajin, jež znamená nic, nicota. Pod ním jsou slova Ejn sof neboli nekonečnost, stav bez konce. Těmito výrazy se vymezovalo absolutno. Ohnivý kruh symbolizuje vůli Boží hlavy, která se stáhla, aby se mohla objevit prázdnota, v níž mohlo vzniknout bytí. To se projevilo v deseti emanacích, které se měly stát strukturou a dynamikou čtyř světů, jež se nakonec vyvinou. (James Russell, 20. stol.)